

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2020-02-07
2020:05SwedSec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄLBakgrund

Licenshavaren är anställd som kundrådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av aktiv licens hos SwedSec Licensiering AB ("SwedSec").

Företaget har anmält att licenshavaren har hanterat ett kreditupplägg i strid med företagets kreditregler och att hon gjort en utlandsbetalning för samma kund utan att vidta erforderliga åtgärder för kundkännedom.

Med hänvisning till företagets anmälan har SwedSecs disciplinutskott begärt att disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

Företaget har anfört i huvudsak följande:

Med anledning av ett kundklagomål mot licenshavaren inledde företaget en utredning. Det framkom brister i kredithantering och utlandsbetalning i kundärendet. Sommaren 2017 beviljades den aktuella kunden en blancokredit på 205 000 kr via företagets kundcenter. En vecka efter att lånet utbetalats beviljade licenshavaren en höjning av krediten med 145 000 kr. Ytterligare en vecka senare ansökte kunden på nytt om lån, denna gång med önskemål om höjning av krediterna med totalt 1 220 000 kr. Licenshavaren lade upp ett blancolån på 154 000 kr och, för resterande belopp, ett lån med säkerhet i kundens fastighet inom 85 procent av det fastställda värdet, 1 800 000 kr. Krediten beviljades därefter i delegation av licenshavaren och en kollega. I beslutsunderlaget dokumenterade licenshavaren att lånets ändamål avsåg betalning av tull i samband med köp och försäljning av råvara i guld samt att kunden väntade på slutlikvid för guld i slutet av månaden och då hade för avsikt att lösa in

samtliga krediter. Under våren 2018 önskade kunden anstånd med betalning av sina krediter med anledning av att de lånade pengarna hade skickats till Afrika och att kunden hade förlorat sitt arbete. Fastigheten som utgjorde säkerhet för lånet såldes till ett belopp som resulterade i en restskuld för kunden på 1 100 000 kr. Efter kundens klagomål fann företaget att licenshavaren i flera avseenden agerat i strid med företagens regelverk och företaget beslutade att avskrivna restskulden.

Av företagets kreditregelverk följer att företaget ska eftersträva fullgoda säkerheter, om det inte är uppenbart onödigt (t.ex. vid mindre konsumtionskrediter eller om kunden har en särskilt god återbetalningsförmåga). För komplexa krediter, såsom värdepapperskrediter och valutalån, krävs utförlig dokumentation. Av denna ska särskilda förhållanden och överväganden om risker i kreditärendet framgå samt hur affären och kreditupplägget är tänkt att genomföras. Licenshavaren har i kreditärendet dokumenterat att hon har sett vissa handlingar som styrker kundens affärer och tagit del av tillhörande e-postkorrespondens mellan kunden, företagets utlandsavdelning och Skatteverket. Företaget har inte kunnat finna dessa handlingar. Beslutsunderlaget ska innehålla en bedömning av kreditrisken och en analys av affären, vilket sammantaget utgör grunden för kreditberedningen och bedömningen av den totala risken. Handlingarna borde därför ha inkluderats i beslutsunderlaget. Även om krediten beviljades i delegation var det licenshavarens ansvar att bereda krediten enligt reglerna. Fullgod säkerhet borde ha eftersträvat, eftersom det beviljade kreditupplägget inte motsvarar vad som avses med mindre konsumtionskredit eller kredit till kredittagare med särskilt god återbetalningsförmåga. Att en kredit kommer att vara ”kortvarig” är inte skäl att frångå företagets regelverk. – Licenshavarens överträdelse av kreditregelverket har orsakat företaget klagomål samt ersättningsanspråk och kreditförlust.

Licenshavaren har i kundärendet även brustit i hantering och uppdatering av kundkännedom. Enligt företagets regelverk ska varje medarbetare som uppmärksammar ett avvikande eller misstänkt beteende hos en kund inhämta mer information om kunden för att säkerställa att företaget har uppfattat situationen på rätt sätt. Vidtagna åtgärder i detta avseende ska dokumenteras. – Direkt efter att licenshavaren betalade ut krediterna till kunden fick hon i uppdrag att verkställa en utlandsbetalning på 1 200 000 kr till en mottagare i Ghana. Hon borde då uppmärksammat att transaktionen klart avvek från den beskrivning av kundens transaktioner som företaget hade. Dessutom registrerade hon att utlandsbetalningen avsåg ”building materials” samtidigt som ändamålet med krediten beskrevs som ”betalning av tull i samband med köp och försäljning av råvara i guld”. Det borde ha föranlett skärpta åtgärder enligt företagets rutinbeskrivning. Insättningar som löpande följs av utlandsbetalningar och inte är i överensstämmelse med kundkännedomen är typiskt sett sådana transaktioner som bör föranleda ytterligare kontroller.

Företagets regelverk och rutiner avseende uppdatering av kundkännedom är klara och tydliga. Det har inte funnits skäl att avvika från rutinen på det sätt som licenshavaren har gjort. Därtill var det aktuella mottagarlandet klassat som ett högriskland ur penningtvättsperspektiv, varför kontroller för kundkännedom var särskilt viktiga. Att göra en utlands-

betalning på 1 200 000 kr utan fördjupad utredning och dokumentation utgör en allvarlig avvikelse från företagets rutiner. Enligt företagets processbeskrivning för betalningar till utlandet ska medarbetare använda en särskild blankett som anger information om mottagaren, relation, syftet, betalningskedja, pengarnas ursprung samt förväntade framtida betalningar för att säkerställa att rätt information inhämtas. Denna information ska stämma överens med kundens uppgivna transaktionsmönster. Handläggaren ska alltid säkerställa att denne förstår syftet med betalningen och dokumentera transaktionen. Företaget har inte kunnat finna något sådant underlag i ärendet.

Licenshavaren har genomfört samtliga av företagets interna obligatoriska utbildningar, bl.a. utbildning om att motverka penningtvätt och terrorism samt utbildning om finansiella sanktioner. Hon har även genomfört SwedSecs årliga kunskapsuppdatering för 2017. Företaget ifrågasätter därför skarpt att licenshavaren inte haft kännedom om gällande externa och interna regelverk.

Det är av yttersta vikt att företagets medarbetare inte agerar på ett sätt som gör att förtroendet för företaget och finansbranschen kan ifrågasättas. Syftet med företagets arbetssätt och tillhörande instruktioner är att säkerställa att all verksamhet bedrivs inom ramen för gällande regelverk och i enlighet med sund kreditgivning och god sed. En viktig förutsättning för att uppnå detta är att varje medarbetare visar följsamhet till de instruktioner och det arbetssätt företaget arbetat fram. Licenshavarens agerande har utsatt Företaget för risken att ha medverkat till penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom har handlandet medfört risk för ingripande av tillsynsmyndighet och för att företagets anseende skadas. Företaget ser mycket allvarligt på överträdelserna.

Licenshavaren har medgett vissa brister i handläggningen men bestritt att dessa brister direkt kan kopplas till de konsekvenser för företaget som uppstått i detta ärende. Hon har via sitt ombud anfört i huvudsak följande:

Allt relevant underlag fanns med när kreditärendet skulle prövas i delegation. Det är hennes uppfattning att det fanns fullgod säkerhet när krediten beviljades och att kreditgivningen inte stred mot interna eller externa regelverk. När lånet utbetalades önskade kunden göra en utlandsbetalning. Det är korrekt att denna rubricerades "building materials", men kreditens ändamål var riktigt beskrivet som "betalning av tull i samband med köp och försäljning av råvara i guld". Kunden ägnade sig åt såväl fastigheter som handel med guld, så hon reflekterade inte närmare över att utbetalningen avsåg byggnadsmaterial.

Den särskilda blankett och process vid utlandsbetalningar som företaget hänvisar till är inte något hon hade kännedom om vid aktuell tidpunkt och i vart fall inget som hon fått instruktioner om att följa. Hon ifrågasätter också att det regelverk som företaget hänvisat till i anmälan såg likadant ut 2017. Hon har genomgått de relevanta utbildningar som är förknippade med hennes tjänst. Den särskilda utbildningen för motverkande av penningtvätt och terrorism hade hon inte genomgått vid tillfället för de aktuella händelserna, men hon var

väl medveten om reglerna genom tidigare utbildningar. Numera är det starkt fokus på dessa frågor och medvetenheten är hög. Arbetssättet har också klargjorts på ett tydligt sätt. – Att ärendet inte har hanterats helt korrekt beror sammanfattningsvis på avsaknad av stöd från chef, hög arbetsbelastning, nya regelverk och arbetssätt som inte praktiserats eller diskuterats samt en intensiv, påstridig och hårt påtryckande kund.

Hon har arbetat länge i branschen och har ett fläckfritt förflutet i företaget. Med facit i hand borde hon ha varit mer vaksam på den aktuella transaktionen, trots att hon när ärendena handlades upplevde att hon hanterade dessa i enlighet med regelverket. Hon har alltid varit väldigt noga med att följa gällande regelverk och är idag särskilt uppmärksam och stämmer av med sin chef vid minsta tveksamhet.

Överväganden

Ingen av parterna har begärt muntlig förhandling. Disciplinnämnden har tagit del av handlingarna i ärendet.

Disciplinnämnden gör följande bedömning.

Företaget har uppgett att kreditärendet har hanterats felaktigt genom att aktuella lån beviljats trots att den totala kreditrisken inte tillräckligt beskrivits, eftersom underlaget som utvisade kundens affärer inte inkluderats. Licenshavaren har invänt att allt relevant underlag fanns inför kreditdelegationens beslut. Av henne åberopat underlag (foton på guld samt e-post-korrespondens) har emellertid enligt företaget inte kunnat återfinnas och licenshavaren har inte lämnat någon förklaring till detta. Av henne upprättad och i ärendet åberopad kreditpromemoria framgår endast att hon sett underlaget.

Av företagets instruktion för kreditbeslut framgår att det för varje kreditbeslut ska finnas ett komplett beslutsunderlag, som ska dateras och undertecknas av beslutsinstansen. Om i förevarande fall det nämnda underlaget hade fogats till kreditunderlaget borde detta alltså ha dokumenterats. Disciplinnämnden delar utskottets bedömning att det får anses visat att kreditdelegationen inte hade tillgång till underlaget när delegationen fattade sitt beslut. Licenshavaren var ansvarig för beredningen av kreditärendet och har därmed brutit mot företagets kreditregler.

När det gäller företagets anmälan om att licenshavaren inte tagit in fullgod säkerhet i kreditärendena, har hon invänt att det fanns fullgod säkerhet när lånen togs. Enligt företagets interna regler krävs fullgod säkerhet, om sådan säkerhet inte är uppenbart onödig, såsom vid mindre konsumtionskrediter eller tillfälliga krediter till kredittagare med särskilt god återbetalningsförmåga. Som utskottet anfört, framgår det inte av regelverket vad som är att bedöma som ”mindre konsumtionskredit” eller vad som utgör ”särskilt god återbetalningsförmåga”. I förevarande fall måste det emellertid, med hänsyn till kreditbelopp och omständigheterna i övrigt, ha stått klar för licenshavaren med sin mångåriga erfarenhet

att det knappast kunde vara fråga om ”en mindre konsumtionskredit”. I fråga om de beviljade blancokrediterna har hon därmed brutit mot regelverket. Beträffande den kredit för vilken en fastighet utgjorde säkerhet finns inte tillräckligt underlag i ärendet för att bedöma om säkerheten var otillräcklig. Mot licenshavarens uppgift kan det därför inte anses visat att hon brutit mot företagets regelverk rörande denna kredit.

I fråga om företagets anmälan att licenshavaren inte har vidtagit erforderliga åtgärder för kundkännedom i samband med den aktuella utlandsbetalningen finner disciplinnämnden att omständigheterna – bl.a. det uppgivna syftet med lånen, att den begärda utlandsbetalningen avsåg ett relativt högt belopp och skilde sig från kundens tidigare transaktionsmönster samt att betalningen skulle ske till ett s.k. högriskland – har varit sådana som borde ha föranlett licenshavaren att vidta åtgärder för fördjupad kundkännedom. Genom sin underlåtenhet i detta avseende har hon brutit mot företagets interna regelverk.

Licenshavaren har genom sitt agerande brutit mot företagets kreditregler och regler till förebyggande av penningtvätt och finansiering av terrorism, vilka har stöd i lag och i Finansinspektionens föreskrifter. Hon har arbetat i branschen under lång tid och har enligt egen uppgift varit medveten om sin skyldighet att följa reglerna. Agerandet har inneburit att hon utsatt företaget för förhöjda kreditrisker och risk för att företaget utnyttjas för brott. Med hänsyn till vad nu sagts ser disciplinnämnden allvarligt på överträdelserna. Särskilt allvarligt är den bristande kontrollen i samband med utlandsbetalning. Vid bestämmande av påföljd beaktar nämnden emellertid, liksom utskottet, att överträdelserna inträffade för mer än två år sedan och att det rört sig om ett enda kundärende. Påföljden kan därför, med tvekan, stanna vid en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Ann-Christine Lindeblad

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Ann-Christine Lindeblad, justitierådet Petter Asp, bolagsjuristen Mats Beckman, direktören Kajsa Lindståhl och f.d. chefsjuristen Jan Persson.